

DOI: 10.33270/02252901.11

УДК 343.102:343.132:343.985

ВАСЮТА Юлія*

ад'юнкт кафедри криміналістики та судової медицини

Національної академії внутрішніх справ

м. Київ, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2954-0230>

Теоретико-методологічні та праксеологічні засади діяльності спільних слідчих груп під час розслідування корупційних кримінальних правопорушень

Анотація. Статтю присвячено аналізу актуальних питань діяльності спільних слідчих груп під час розслідування корупційних кримінальних правопорушень. В умовах сьогодення світове співтовариство зосереджує посилену увагу на боротьбі з транснаціональною злочинністю, зокрема, тероризмом, торгівлею людьми, легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, кіберзлочинами, воєнними злочинами, корупційними кримінальними правопорушеннями тощо. Вирішення проблемних аспектів з протидії корупції в Україні потребує не лише відповідних реформ влади на засадах правової держави, а й гармонізації кримінального, кримінального процесуального права та криміналістики, визначення розслідування як основної функції забезпечення кримінального процесу, зміцнення процесуальної самостійності спільних слідчих груп як особливої форми міжнародного співробітництва під час розслідування кримінальних правопорушень, а також удосконалення взаємодії з Національною поліцією України, Державним бюро розслідувань, Національним антикорупційним бюро України, Спеціалізованою антикорупційною прокуратурою та іншими антикорупційними органами. У дослідженні використано досвід європейських держав щодо розслідування корупційних кримінальних протиправних діянь. Акцентовано на впровадженні позитивного світового досвіду в національну практику щодо врегулювання діяльності спільних слідчих груп як особливої форми міжнародного співробітництва під час розслідування корупційних кримінальних правопорушень. Використано загальнонаукові та спеціально-юридичні методи, а також застосовано комплексний підхід. Викладений матеріал становить новизну у сфері теоретико-методологічних і праксеологічних досліджень, оскільки діяльність спільних слідчих груп потребує аналізу за сучасних умов розвитку кримінального процесуального права та криміналістичних інновацій. Окреслені в статті засади взаємодії спільних слідчих груп з представниками антикорупційної діяльності в Україні, а також іноземний досвід міжнародного співробітництва під час розслідування корупційних кримінальних правопорушень мають практичну значущість, з огляду на високий рівень транснаціональної злочинності.

Ключові слова: міжнародне співробітництво; правоохоронні органи; міжнародні організації; корупція; транснаціональна злочинність.

Історія статті:

Отримано: 23.01.2025

Переглянуто: 18.02.2025

Прийнято: 31.03.2025

Рекомендоване посилання:

Васюта Ю. Теоретико-методологічні та праксеологічні засади діяльності спільних слідчих груп під час розслідування корупційних кримінальних правопорушень. *Філософські та методологічні проблеми права*. 2025. № 1 (29). С. 96–104. DOI: 10.33270/02252901.11

*Відповідальний автор

Вступ

Корупція як явище має властивість до адаптації, змін і вдосконалення, а також загрожує верховенству закону, правам людини, призводить до порушення функціонування ринкової економіки (Svoboda, & Tsipotan, 2024). Згідно зі звітом Національного антикорупційного бюро України 89 % громадян вважають корупцію найсерйознішою проблемою для України після повномасштабного вторгнення (Report..., 2023).

У криміналістичному аспекті корупційні кримінальні правопорушення визначають як специфічний вид протиправної поведінки, що керується певними закономірностями та відображається у формі слідів (Punda, & Novytskyi, 2022).

Практична реалізація міжнародного співробітництва під час розслідування корупційних кримінальних правопорушень супроводжується проблемними питаннями. Корупційна злочинність характеризується наявністю міжнародних зв'язків, тому створення спільних слідчих груп (їх взаємодія) покликане забезпечити ефективне міжнародне співробітництво під час розслідування цієї категорії кримінальних правопорушень.

Попри те, що в Україні наявний чинний механізм запобігання й протидії корупції, вивчення міжнародних рекомендацій і запозичення міжнародного досвіду є важливим та перспективним. Міжнародний досвід повинен слугувати поштовхом до винайдення нових дієвих механізмів запобігання корупції. Отже, можна запозичити базові принципи, заходи, засади, механізми протидії та запобігання корупції, адаптувавши досвід під соціальні умови, рівень економічного розвитку й систему влади держави (Pastukh, & Levchuk, 2023).

Матеріали та методи

Окрім антикорупційної політики, важливим є питання забезпечення постійної міжнародної співпраці з правоохоронними органами різних держав, органами державної влади та міжнародними організаціями під час розслідування корупційних кримінальних правопорушень. Дієвим механізмом цієї співпраці є створення спільних слідчих груп. Метою статті є висвітлення ключових аспектів діяльності спільних слідчих груп під час розслідування корупційних кримінальних правопорушень, позитивні аспекти співробітництва як на національному, так і міжнародному рівнях під час запобігання проявам корупції в Україні, дослідження окремих аспектів міжнародного досвіду щодо боротьби з корупційними кримінальними правопорушеннями.

У межах дослідження здійснено аналіз наукових праць учених і звітних матеріалів правоохоронних органів, міжнародних організацій, спеціалізованого органу прокуратури, центральних органів виконавчої влади зі спеціальними статусами, що забезпечують формування та реалі-

зацію антикорупційної політики. Методологічною основою слугували загальнонаукові та спеціально-юридичні методи, наприклад, порівняльний і філософський, аналізу та синтезу, індукції та дедукції.

Результати й обговорення

Сучасна злочинність має транснаціональний характер і зазвичай містить корупційний підтекст. Організовані групи та злочинні організації утворюють транснаціональні компанії, що займаються злочинним бізнесом, насамперед виконують незаконні операції з переміщення через державні кордони матеріальних і нематеріальних засобів з економічною вигодою, використовують сприятливу ринкову кон'юнктуру інших держав, особливості в системах кримінального правосуддя різних країн, сучасні цифрові технології. Тобто здійснюють проникнення в легальну економіку інших держав корупційними шляхами.

Окремими проблемними питаннями в діяльності структурних підрозділів Національної поліції України щодо боротьби з організованою злочинністю є неможливість доступу до онлайн-ресурсів, що використовують особи, які є учасниками організованих груп і злочинних організацій, а також причетні до вчинення тяжких та особливо тяжких кримінальних правопорушень; брак доступу до низки інформаційно-аналітичних і пошукових систем державних органів, що унеможливає ефективне виконання спеціальних завдань і проведення аналізу отриманої інформації; відсутність єдиного алгоритму документального забезпечення організації та проведення НСРД або оперативно-розшукових заходів у порядку ст. 272 КПК України щодо забезпечення безпеки особи під час конфіденційного співробітництва та легалізації відомостей, даних, речей, отриманих під час виконання спеціального завдання, з метою їх подальшого використання як доказової бази під час кримінального провадження та розгляду в суді (допит особи в суді як свідка, яку залучено для виконання спеціального завдання); неналежне фінансово-матеріальне забезпечення підрозділів кримінальної поліції під час організації та проведення спеціальних операцій, зокрема для забезпечення безпеки осіб, залучених до виконання спеціальних завдань, після завершення спецоперацій, а також підготовки поліцейських «під прикриттям»; відсутність належної взаємодії органів прокуратури та суду з підрозділами кримінальної поліції під час розслідування й судового розгляду кримінальних проваджень, у яких фігурантами є організовані групи та злочинні організації, унаслідок чого судові засідання за кримінальними провадженнями тривають роками; низький фаховий рівень працівників правоохоронних органів, а також суттєві недоліки в організації ОРД (Busol, 2019). Крім цього, слід акцентувати на проблемні питання взаємодії правоохоронних

органів, міжнародних організацій і компетентних органів держав під час розслідування кримінальних правопорушень (наприклад, корупційних кримінальних правопорушень) у складі спільної слідчої групи (далі – ССГ). Вважаємо, що цей аспект є актуальним і потребує комплексного дослідження особливої форми міжнародного співробітництва.

Темпи зростання корупції як злочинного феномена спонукають до взаємоузгодженості під час розслідування та боротьби з кримінальними протиправними явищами спільно з суб'єктами державного господарювання, інститутами громадянського суспільства (громадськими організаціями, формуваннями, спільнотами, окремими громадянами), міжнародними організаціями тощо. Пріоритетності набуває інститут створення ССГ, що дає змогу застосувати системно-функціональний підхід (обмін досвідом теоретиків і практиків). Розслідування корупційних кримінальних правопорушень компетентними органами різних країн є важливим аспектом, спрямованим на розробку нових методик діяльності, криміналістичних алгоритмів розслідування тощо.

Проблемні питання у сфері протидії корупції мають вирішуватися комплексно завдяки інтегративним заходам соціально-економічного, державно-політичного, кримінологічного, інформаційного, національно-культурного, правничого й морально-етичного характеру. Завданнями реалізації курсу суспільства на формування соціальної правової держави є виконання стратегічних засад, наприклад, демонополізація, розмежування бізнесу та влади, усунення корупційних ризиків, забезпечення ефективної кримінальної, митної політики та слідчої діяльності (Tertyshnyk, 2024).

Як зазначає І. В. Козак (2024), вирішення проблемних питань, що виникають під час відкриття та на етапі кримінального провадження за фактами вчинення кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, зокрема щодо одержання службовою особою неправомірної вигоди, можливе шляхом послідовного вдосконалення кримінального процесуального законодавства та розробки криміналістичних рекомендацій з огляду на слідчу й судову практики. Як зазначає А. А. Вознюк (2020), корупція була та є однією з наймасштабніших і глобальних проблем в Україні. Протягом останніх років вжито низку заходів з протидії корупційному кримінальному протиправному явищу. Однак ця проблема залишається актуальною на сучасному етапі розвитку громадянського суспільства. О. О. Буряк (2018) у науковій праці зауважує на особливостях процесуального керівництва під час відкриття кримінального провадження, порядку взаємодії прокурора зі слідчим, працівником оперативного підрозділу, слідчим суддею, іншими уповноваженими особами під час розслідування прийняття пропо-

зиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою, участі прокурора під час проведення слідчих процесуальних дій у межах розслідування прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою. З огляду на зазначене, підкреслимо необхідність створення й функціонування ССГ під час розслідування корупційних кримінальних правопорушень, зокрема розслідування прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою. Адже встановлення керівництва й взаємодії членів ССГ потребують ретельного наукового підходу.

Окрім цього, Д. О. Шумейко (2015) у своєму дослідженні охарактеризував тактичні особливості проведення окремих слідчих (розшукових) дій (допитів заявника, потерпілого, свідків і підозрюваного, проведення огляду, обшуку, експертизи й освідування) та негласних слідчих (розшукових) дій під час розслідування прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою. Організаційно-тактичні особливості проведення слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій під час розслідування корупційних кримінальних правопорушень ССГ посідають чільне місце в криміналістичній тактиці.

З огляду на характер сучасної корупційної злочинності, набуття нею міжнародного характеру, важливо акцентувати на вдосконаленні заходів міжнародного співробітництва, формуванні напрямів їх вирішення, зокрема щодо проведення процесуальних дій у порядку міжнародної правової допомоги, забезпеченні екстрадиції (видачі) підозрюваної особи тощо. Це важливі й складні з процесуального та організаційно-тактичного аспектів заходи, які потребують зусиль, задля досягнення високих результатів (Chornous, 2019). З метою вдосконалення та прискорення взаємодії під час кримінального провадження між правоохоронними та судовими органами розроблено механізм діяльності ССГ. Досліджуючи питання розслідування корупційних кримінальних правопорушень, слід зосередити увагу на значущості взаємодії ССГ з іншими суб'єктами антикорупційного спрямування.

Зазначимо, що організаційні засади системної протидії корупційним кримінальним правопорушенням засновано на конвергенції національних систем шляхом використання міжнародних стандартів (Drozd, 2024). Крім цього, виникають нові правові механізми та інформаційні можливості, спрямовані на попередження та профілактику корупційних, фінансових кримінальних правопорушень тощо, упроваджують програмні інформаційно-аналітичні комплекси, що дають змогу проаналізувати відомості з інформаційних джерел і змоделювати схеми можливих кримінальних правопорушень корупційного та економічного спрямування (Kosyuchenko, Rybalchenko, & Klynytskyi, 2022).

Окрім зазначеного, до інноваційних підходів у боротьбі з корупцією належать використання сучасних технологій (штучний інтелект і блокчейн); розроблення онлайн платформ і мобільних додатків для повідомлення про випадки корупції; вдосконалення законодавства та відповідних правових норм; підвищення обізнаності посадових осіб і громадян (Chasova, & Leliak, 2024). Також слід підкреслити значущість автоматизованих інноваційних засобів криміналістичного забезпечення розслідування корупційних кримінальних правопорушень.

Нині створено низку правоохоронних органів антикорупційного спрямування (Національне антикорупційне бюро України (далі – НАБУ), Спеціалізовану антикорупційну прокуратуру (далі – САП), Вищий антикорупційний суд, Національне агентство з питань запобігання корупції, Національну поліцію України, Службу безпеки України тощо), які покликані запобігати та протидіяти корупційній злочинності. Розглянемо окремі з них та окреслимо ключові аспекти взаємодії ССГ з іншими суб'єктами під час розслідування корупційних кримінальних правопорушень.

Центральним органом виконавчої влади зі спеціальним статусом є НАБУ, основним завдання якого є протидія корупційним та іншим кримінальним правопорушенням, які вчинені вищими посадовими особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, а також вжиття інших, передбачених законом заходів щодо протидії корупції. Виявлення, боротьба та запобігання корупційним зловживанням під час реалізації проєктів, пов'язаних з відновленням України, постає нагальним викликом. З метою його подолання підписано угоду про співпрацю між НАБУ та Центральним антикорупційним бюро Польщі. Меморандум передбачає навчання, обмін досвідом і виконання спільних завдань у сфері запобігання та протидії економічним і корупційним кримінальним правопорушенням. Для ефективнішого моніторингу та розслідування можливих випадків нецільового використання коштів, зокрема наданих урядом США Україні для післявоєнного відновлення, налагоджують співробітництво та обмін інформацією між НАБУ та Генеральною інспекцією Державного департаменту США. Також було підписано меморандум про співпрацю та обмін інформацією з Міністерством цифрової трансформації України, який передбачає виявлення можливих корупційних ризиків під час переведення публічних послуг в електронну форму, обмін інформацією щодо можливих правопорушень, запровадження сучасних ІТ-інструментів для підвищення ефективності слідчих дій, моніторинг закупівель безпілотних літальних апаратів для потреб сил безпеки й оборони України (Report..., 2023).

Серед прикладів співробітництва в межах ССГ під час розслідування корупційних криміналь-

них правопорушень є викриття масштабної схеми заволодіння коштами держпідприємства «Поліграфічний комбінат «Україна»» на суму понад 450 млн грн, яку викрили НАБУ і САП. Однак рушійною силою співпраці стало створення ССГ, до складу якої увійшли слідчі України, Естонії та Франції під егідою Євроюсту. Ефективності розслідування НАБУ і САП сприяло міжнародне співробітництво з естонськими колегами, наприклад, проведення комплексних слідчих (розшукових) дій на територіях обох країн. Своєю чергою правоохоронці Французької Республіки проводять роботу, спрямовану на перевірку своїх громадян у межах співпраці. Активну участь у відстеженні та аналізі банківських транзакцій узяла Державна служба фінансового моніторингу України (Passport Fraud..., 2023).

У Меморандумі про взаєморозуміння між НАБУ та Федеральним бюро розслідувань США (далі – ФБР) (31 серпня 2023 року) зафіксовано необхідність спільних напрацювань у сфері розслідування корупційних кримінальних правопорушень, протидії відмиванню коштів, а також поверненні активів (NABU Strengthens Cooperation..., 2023). Стратегічна програма діяльності Державного бюро розслідувань (ДБР) на 2022–2026 роки акцентує на необхідності співробітництва з міжнародними організаціями, з огляду на стрімке зростання транснаціональної злочинності. Зокрема, виокремлено такі основні напрями в цій сфері: розвиток нормативно-правової бази, якою регламентується міжнародне співробітництво ДБР з правоохоронними органами інших держав та міжнародними організаціями. Крім цього, поглибленню міжнародного співробітництва сприятиме отримання ДБР додаткових повноважень щодо безпосереднього співробітництва з міжнародними організаціями та укладання міжнародних, зокрема міжвідомчих договорів; удосконалення двосторонньої взаємодії з Представництвом ЄС в Україні, КМЄС з реформування сектору цивільної безпеки України, Офісом Ради Європи в Україні, іншими міжнародними партнерами з метою розбудови інституційної спроможності ДБР, впровадження найкращих світових стандартів правоохоронної діяльності в роботу ДБР; ефективна співпраця з Радою Європи та Офісом Ради Європи в Україні, Моніторинговою місією ООН з прав людини в Україні, Координатором проєктів ОБСЄ в Україні, іншими міжнародними організаціями щодо протидії катуванням та іншим видам неналежного поведіння; реалізація проєктів міжнародної технічної допомоги; участь у міжнародних тренінгах, семінарах та інших освітніх заходах; укріплення партнерських взаємин з правоохоронними органами іноземних держав у сфері протидії злочинності; міжнародне співробітництво в кримінальному провадженні відповідно до законів і міжнародних договорів України з поліцейськими й іншими відповідними органами інших держав, насамперед щодо

ініціювання проведення компетентними органами іноземних держав процесуальних дій, вчинення яких необхідне для розслідування (Strategic program..., 2022). Однією з форм міжнародного співробітництва в кримінальному провадженні є ССГ, що охоплює стратегічний напрям розслідування корупційних кримінальних правопорушень.

Відповідно до звітної інформації НАБУ за II півріччя 2024 року, співпраця з міжнародними партнерами є серед пріоритетів діяльності НАБУ у 2024 році, яке й донині має високий рівень довіри від міжнародних партнерів, що сприяє подальшому фінансуванню антикорупційних ініціатив. Наприклад, підписання меморандумів про співпрацю з антикорупційними органами Італії та Японії забезпечило обмін досвідом позитивними практиками виявлення й протидії корупції. Ці домовленості передбачають активний обмін інформацією, що впливає на ефективність спільних розслідувань. Однією з нагальних потреб для забезпечення невідворотності покарання винних у топкорупції залишається можливість самостійного ініціювання керівником САП провадження щодо народних депутатів, а також створення ССГ у межах міжнародної правової допомоги (Report..., 2024).

Слід зазначити, що Консультативна місія Європейського Союзу в Україні в березні 2019 року провела серію тренінгів для слідчих ДБР на тематику розслідування кримінальних правопорушень. Зокрема сесію кібераспектів кримінальних правопорушень було присвячено системам інтернет-платежів, що можуть використовуватися для вчинення корупційних кримінальних правопорушень. Під час заходу було розглянуто методи роботи з електронними доказами в межах кримінального розслідування. Слідчі ДБР мали можливість поставити низку запитань щодо фіксації фактів використання криптовалют та арешту криптоактивів (EUAM launches first..., 2019). Окрім цього, на 21 щорічній конференції та Генеральній асамблеї ЕРАС/ЕАСН 23–24 листопада 2022 року ДБР долучилося до мережі європейських антикорупційних органів «Європейські партнери проти корупції» (ЕРАС). Європейські партнери з боротьби з корупцією та Європейська антикорупційна мережа – незалежні форуми фахівців-практиків, об'єднані спільною метою щодо запобігання та боротьби з корупцією. ЕРАС охоплюють антикорупційні відомства та органи нагляду за діяльністю поліції держав-членів Ради Європи. Також ЕАСН об'єднує антикорупційні органи країн-членів Європейського Союзу. Під час конференції було розглянуто питання щодо розслідування корупції, міжнародного співробітництва та обміну інформацією, повернення активів, отриманих злочинним шляхом, а також обговорено інструменти для запобігання корупції та оцінки ризиків (The State Bureau..., 2022). З огляду на зазначене, можемо стверджувати, що співробітництво ДБР з

міжнародними організаціями у сфері протидії злочинності засвідчує активізацію розслідування на стратегічному рівні (Lysakovskiy, 2023). Акцентуємо на необхідності підвищення кваліфікації та вдосконалення вмінь і навичок з розслідування корупційних кримінальних правопорушень фахівців з антикорупційної діяльності, наприклад, завдяки участі в науково-практичних заходах (конференціях, семінарах, тренінгах тощо).

Проблемним питанням щодо діяльності САП залишається відмежування її функцій від повноважень Офісу Генерального прокурора (ОГП), оскільки САП повинна, з одного боку, забезпечувати належний нагляд за дотриманням антикорупційного законодавства, а з іншого, – запобігати порушенням прав громадян. Однак, щодо межі автономії САП у структурі ОГП постійно постають питання, адже незалежний статус підрозділу означає лише те, що він не входить до складу інших підрозділів. Також навіть самостійний підрозділ є частиною органу, який у своєму складі має не лише керівника (орган), а й керується усталеними підходами щодо організації та розподілу праці (Bondarenko, 2023). Наприклад, у Новій Зеландії діють такі керівні принципи протидії відмиванню коштів: 1) *ризикоорієнтований підхід* (органи нагляду дотримуються підходу, що ґрунтується на оцінюванні ризиків у нагляді за протидією відмиванню коштів). Підхід, що формується на оцінюванні ризиків, є фундаментальним складником режиму протидії відмиванню коштів для забезпечення цілеспрямованості та інформованості застосованих заходів (з огляду на інформацію, до якої мають доступ наглядові органи), ефективного використання ресурсів і досягнення мети; 2) *пропорційність і чуйність*. Реакція наглядових органів є пропорційною та чутливою до ризику відмивання коштів або потенційного впливу; 3) *послідовність і справедливість*. Керівники намагаються застосувати високі стандарти послідовно та справедливо; 4) *прозорість і підзвітність*. Наглядові органи сприяють підзвітності та опубліковують основні засади регуляторної політики, а керівники забезпечують прозорість під час прийняття рішень; 5) *доступність і актуальність*. Органи нагляду сприяють дотриманню вимог, допомагаючи суб'єктам звітності зрозуміти їхні зобов'язання; 6) *співробітництво*. Органи нагляду співпрацюють між собою для досягнення надійного та послідовного нагляду за суб'єктами звітності, а також взаємодіють із суб'єктами звітності, урядовими установами (зокрема правоохоронними й регуляторними органами) та іншими організаціями, які допомагають органам нагляду досягати результату. Принцип співробітництва поширюється на міжнародний рівень (New Zealand's measures..., 2021; Pisny, 2024). Окрім зазначеного, підрозділ чи особа, уповноважені брати участь у розслідуванні корупційних кримінальних протиправних діянь,

повинні мати достатній рівень компетентності та об'єктивності. Вони не можуть залежати від підрозділу або особи, щодо якої здійснюють розслідування, та повинні мати повноваження щодо співробітництва на всіх стадіях розслідування фактів корупції (Saying No to...). Серед пріоритетних правоохоронних організацій, яка здійснює розслідування в державній сфері, є the Serious Fraud Office – Управління боротьби з великим шахрайством (Pisnyi, 2024).

З огляду на практику застосування принципів відмивання коштів, чільне місце посідає міжнародне співробітництво, що забезпечує ефективність розслідування кримінальних правопорушень корупційного спрямування. У цьому контексті перспективною є діяльність ССГ, які шляхом якісної взаємодії сприятимуть швидкому та результативному розслідуванню корупційних кримінальних правопорушень.

Висновки

Отже, практичної значущості під час розслідування корупційних кримінальних правопорушень набуває створення спільних слідчих груп, які в межах міжнародного співробітництва

перебувають у постійній взаємодії як у межах групи, так і з міжнародними партнерами. Оскільки корупція набуває ознак транснаціонального характеру, то процес розслідування потребує запозичення найкращих світових практик, унормування національного законодавства відповідно до міжнародних стандартів. Дослідження діяльності спільних слідчих груп під час розслідування корупційних кримінальних правопорушень забезпечує ефективне міжнародне співробітництво, є одним із напрямів зниження рівня корупційних проявів і тіньової економіки, враховуючи національні та міжнародні антикорупційні програми, іноземний досвід боротьби з легалізацією, відмиванням чи приховуванням доходів. Нині уповноважені органи компетентних держав під час проведення кримінальних процесуальних дій, спрямованих на розслідування корупційних кримінальних правопорушень, співпрацюють між собою, обмінюються організаційно-тактичними методиками, засобами, прийомами, криміналістичними рекомендаціями, спеціальними знаннями, які, безумовно, забезпечують ефективність міжнародного співробітництва.

References

- [1] Bondarenko, O.S. (2023). Anti-corruption specialization of prosecutor's offices as a factor in combating corruption: the experience of Hungary and Ukraine. *Reforming the legal system in the context of European integration processes: materials of the VII International Scientific and Practical Conference* (pp. 250-255). Sumy: Sum. derzh. un-t.
- [2] Buriak, O.O. (2018). *Procedural guidance for the investigation of the acceptance of an offer, promise or receipt of an illegal benefit by an official* (Doctoral dissertation, Kyiv, Ukraine).
- [3] Busol, O.Yu. (2019). Organized crime in Ukraine: state and problems of implementing state policy in the field of combating this phenomenon. *Law Journal of the National Academy of Internal Affairs*, 2(18), 66-67. Retrieved from <https://elar.navs.edu.ua/jspui/handle/123456789/15121>
- [4] Chasova, T.O., & Leliak, Ya.O. (2024). Innovative approaches to combating corruption: international experience and the experience of Ukraine. *DICTUM FACTUM*, 2(16). 307-314. DOI: 10.32703/2663-6352/2024-2-16-307-314
- [5] Chornous, Yu.M. (2019). Current issues of international cooperation during the investigation of corruption crimes. *Implementation of European standards for the prevention of corruption in Ukraine: materials of the interuniversity scientific-practical round table* (pp. 118-123). Kyiv: Nats. akad. vnutr. sprav.
- [6] Drozd, V.Yu. (2024). Convergence of norms of international and national legislation in the investigation of corruption criminal offenses. *Scientific Bulletin of the International Humanitarian University. Seria "Jurisprudence"*, 70. 128-132. DOI: 10.32782/2307-1745.2024.70.25
- [7] EUAM launches first series of training for investigators of the State Bureau of Investigations. (2019). *Site "EUAM Ukraine"*. Retrieved from <https://www.euam-ukraine.eu/ua/news/euam-launches-first-series-of-training-for-investigators-of-the-state-bureau-of-investigations/>
- [8] Kosychenko, O., Rybalchenko, L., & Klynytskyi, I. (2022). Peculiarities of using visual means of information and analytical activity in the legal and law enforcement spheres. *Scientific Bulletin of the Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs*, 3(118), 319-325. DOI: 10.31733/2078-3566-2022-3-319-325
- [9] Kozak, I.A. (2024). *Proving in criminal proceedings about receiving illegal benefits by an official: dissertation* (Doctoral dissertation, Kyiv, Ukraine).
- [10] Lysakovskiy, R.V. (2023). Cooperation of the State Bureau of Investigation with International Organizations and Networks in the Field of Counteracting Crime. *Current Problems of Law*, 1, 95-101. Retrieved from <https://appj.wunu.edu.ua/index.php/appj/article/view/1567>
- [11] NABU Strengthens Cooperation with the FBI: Memorandum Signed. (2023). *Site "National Anti-Corruption Bureau of Ukraine"*. Retrieved from <https://nabu.gov.ua/news/nabu-posiliu-sp-vpratciu-z-fbr-p-dpisanu-memorandum/>

- [12] New Zealand's measures to combat money laundering and terrorist financing (2021). Site "FATF". Retrieved from <https://www.fatf-gafi.org/en/publications/Mutualevaluations/Mer-new-zealand-2021.html>
- [13] Passport Fraud: International Corruption Scheme Exposed for Half a Billion Hryvnias in Losses (Scheme+Video). (2023). Site "National Anti-Corruption Bureau of Ukraine". Retrieved from <https://nabu.gov.ua/news/makh-natc-z-pasportami-vikrito-m-zhnarodnu-koruptc-inu-skhemu-na-p-v-m-l-iarda-griven-zbitk-v/>
- [14] Pastukh, I.D., & Levchuk, A.O. (2023). *Administrative and legal mechanism for preventing corruption-related offenses*. Kyiv. National Academy of Internal Affairs.
- [15] Pisnyi, V.I. (2024). *Investigation of the legalization (laundering) of property received by an official in the form of illegal gain* (Doctoral dissertation, Kyiv, Ukraine).
- [16] Punda, O.O., & Novytskyi, A.M. (2022). Peculiarities of investigation of criminal proceedings on the facts of committing offenses of a corruption nature. *Science and law enforcement activities*, 4(58), 190-200. DOI: 10.36486/np.2022.4(58)
- [17] Report: first half of 2023. Site "National Anti-Corruption Bureau of Ukraine". Retrieved from <https://nabu.gov.ua/activity/reports/report-first-half-2023/>
- [18] Report: second half of 2024. Site "National Anti-Corruption Bureau of Ukraine". Retrieved from https://nabu.gov.ua/site/assets/files/48751/zvit_2024_ii_ukr-1.pdf
- [19] Saying No to Bribery and Corruption - A Guide for New Zealand Businesses. Retrieved from <https://www.justice.govt.nz/assets/Ministry-of-Justice-Anti-Corruption-Guide.pdf>
- [20] Shumeiko, D.O. (2015). *Investigation of acceptance of an offer, promise or receipt of an illegal benefit by an official* (Doctoral dissertation, Dnipropetrovsk, Ukraine).
- [21] Strategic program of the State Bureau of Investigation for 2022-2026. (2022). *State Bureau of Investigation*. Retrieved from <https://dbr.gov.ua/assets/files/diyalnist/strategichna-programa-diyalnosti/strategichna-prog.pdf>
- [22] Svoboda, E.Yu., & Tsipotan, Yu.P. (2024). The state of scientific development of issues related to the investigation of corruption criminal offenses committed by judges. *Analytical and Comparative Law*, 1. DOI: 10.24144/2788-6018.2024.01.111
- [23] Tertyshnyk, V.M. (2024). Doctrinal aspects of improving the activities of investigative bodies in combating corruption. *Scientific Bulletin of the Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs*, 1, 308-315. DOI: 10.31733/2078-3566-2024-1-308-315
- [24] The State Bureau of Investigation has joined the network of European anti-corruption bodies. (2022). Site "Public". Retrieved from <https://suspilne.media/327196-dbr-priednalos-do-merezi-evropejskih-antikorupciynih-organiv/>
- [25] Vozniuk, A.A. (2020). Corruption-related criminal offenses: conceptual problems in the context of reforming the criminal legislation of Ukraine. *Law Journal of the National Academy of Internal Affairs*, 2(20), 21-32. DOI: 10.33270/04202002.21

Список використаних джерел

- [1] Бондаренко О. С. Антикоруційна спеціалізація органів прокуратури як фактор протидії корупції: досвід Угорщини та України. *Реформування правової системи в контексті євроінтеграційних процесів* : матеріали VII Міжнар. наук.-практ. конф. (Суми, 18–19 трав. 2023 р.). Суми : Сум. держ. ун-т, 2023. С. 250–255.
- [2] Буряк О. О. Процесуальне керівництво розслідуванням прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2018. 241 с.
- [3] Бусол О. Ю. Організована злочинність в Україні: стан і проблеми реалізації державної політики у сфері протидії цьому явищу. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2019. № 2 (18). С. 66–67. URL: <https://elar.navs.edu.ua/jspui/handle/123456789/15121>
- [4] Часова Т. О., Леляк Я. О. Інноваційні підходи до боротьби з корупцією: міжнародний досвід та досвід України. *DICTUM FACTUM*. 2024. № 2 (16). С. 307–314. DOI: 10.32703/2663-6352/2024-2-16-307-314
- [5] Чорноус Ю. М. Актуальні питання міжнародного співробітництва під час розслідування корупційних злочинів. *Імплементация європейських стандартів запобігання корупції в Україні* : матеріали міжвуз. наук.-практ. круглого столу (Київ, 22 берез. 2019 р.). Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2019. С. 118–123.
- [6] Дрозд В. Ю. Конвергенція норм міжнародного та національного законодавства при розслідуванні корупційних кримінальних правопорушень. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Юриспруденція»*. 2024. № 70. С. 128–132. DOI: 10.32782/2307-1745.2024.70.25

- [7] КМЄС розпочала першу серію тренінгів для слідчих Державного бюро розслідувань. *EUAM Ukraine* : [сайт]. 2019. URL: <https://www.euam-ukraine.eu/ua/news/euam-launches-first-series-of-training-for-investigators-of-the-state-bureau-of-investigations/>
- [8] Косиченко О., Рибальченко Л., Клиницький І. Особливості використання візуальних засобів інформаційно-аналітичної діяльності в юридичній та правоохоронній сферах. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2022. № 3 (118). С. 319–325. DOI: 10.31733/2078-3566-2022-3-319-325
- [9] Козак І. А. Доказування у кримінальних провадженнях про одержання службовою особою неправомірної вигоди : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2024. 233 с.
- [10] Лисаковський Р. В. Співпраця державного бюро розслідувань з міжнародними організаціями та мережами у сфері протидії злочинності. *Актуальні проблеми правознавства*. 2023. № 1. С. 95–101. URL: <https://appj.wunu.edu.ua/index.php/appj/article/view/1567>
- [11] НАБУ посилює співпрацю з ФБР: підписано Меморандум. *Національне антикорупційне бюро України* : [сайт]. 2023. URL: <https://nabu.gov.ua/news/nabu-posiliu-sp-vpratciu-z-fbr-p-dpisanomemorandum/>
- [12] New Zealand's measures to combat money laundering and terrorist financing. *FATF* : [site]. URL: <https://www.fatf-gafi.org/en/publications/Mutualevaluations/Mer-new-zealand-2021.html>
- [13] Махінації з паспортами: викрито міжнародну корупційну схему на пів мільярда гривень збитків (схема+відео). *Національне антикорупційне бюро України* : [сайт]. 2023. URL: <https://nabu.gov.ua/news/makh-natc-z-pasportami-vikrito-m-zhnarodnu-koruptc-inu-skhemu-na-p-v-m-liarda-griven-zbitk-v/>
- [14] Пастух І. Д., Левчук А. О. Адміністративно-правовий механізм запобігання правопорушенням, пов'язаним з корупцією : монографія. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2023. 214 с.
- [15] Пісний В. І. Розслідування легалізації (відмивання) майна, одержаного службовою особою у вигляді неправомірної вигоди : дис. ... д-ра філософії : 081 «Право». Київ, 2024. 312 с.
- [16] Пунда О. О., Новицький А. М. Особливості розслідування кримінальних проваджень за фактами вчинення правопорушень корупційного характеру. *Наука і правоохоронна діяльність*. 2022. № 4 (58). С. 190–200. DOI: 10.36486/np.2022.4(58)
- [17] Звіт: друге півріччя 2024 року. *Національне антикорупційне бюро України* : [сайт]. URL: https://nabu.gov.ua/site/assets/files/48751/zvit_2024_ii_ukr-1.pdf
- [18] Звіт: перше півріччя 2023 року. *Національне антикорупційне бюро України* : [сайт]. URL: https://nabu.gov.ua/site/assets/files/46738/zvit_maket_i_pivrichchia_2023.pdf
- [19] Saying No to Bribery and Corruption – A Guide for New Zealand Businesses. URL: <https://www.justice.govt.nz/assets/Ministry-of-Justice-Anti-Corruption-Guide.pdf>
- [20] Шумейко Д. О. Розслідування прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Дніпропетровськ, 2015. 256 с.
- [21] Стратегічна програма діяльності Державного бюро розслідувань на 2022–2026 роки. *Державне бюро розслідувань*. 2022. URL: <https://dbr.gov.ua/assets/files/diyalnist/strategichna-programa-diyalnosti/strategichna-prog.pdf>
- [22] Свобода Є. Ю., Ціпотан Ю. П. Стан наукового розроблення питань щодо розслідування корупційних кримінальних правопорушень, вчинених суддями. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2024. № 1. DOI: 10.24144/2788-6018.2024.01.111
- [23] Тertiшник В. М. Доктринальні аспекти удосконалення діяльності слідчих органів щодо протидії корупції. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2024. № 1. С. 308–315. DOI: 10.31733/2078-3566-2024-1-308-315
- [24] ДБР приєдналось до мережі європейських антикорупційних органів. *Суспільне* : [сайт]. 2022. URL: <https://suspihne.media/327196-dbr-priednalos-do-merezi-evropejskih-antikorupciijnih-organiv/>
- [25] Вознюк А. А. Корупційні кримінальні правопорушення: концептуальні проблеми в контексті реформування кримінального законодавства України. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2020. № 2 (20). С. 21–32. DOI: 10.33270/04202002.21

VASIUTA Yuliia

Postgraduate Student of the National Academy of Internal Affairs

Kyiv, Ukraine

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2954-0230>

Theoretical, Methodological and Praxeological Principles of the Activities of Joint Investigation Teams during the Investigation of Corruption Criminal Offenses

Abstract. The article is devoted to the analysis of topical issues of the activities of joint investigation teams during the investigation of corruption criminal offenses. In today's conditions, the fight against transnational crime, for example, terrorism, human trafficking, legalization (laundering) of proceeds from crime, cybercrimes, war crimes, corruption criminal offenses, etc., attracts special attention of the world community. Solving the problematic aspects of combating corruption in Ukraine requires not only appropriate reforms of the government on the basis of the rule of law, but also the harmonization of criminal, criminal procedural law and forensics, the definition of investigation as the main function of ensuring the criminal process, strengthening the procedural independence of joint investigation teams as a special form of international cooperation during the investigation of criminal offenses, as well as improving interaction with the National Police of Ukraine, the State Bureau of Investigation, the National Anti-Corruption Bureau of Ukraine, the Specialized Anti-Corruption Prosecutor's Office and other anti-corruption bodies. The study uses the experience of European states in investigating corruption criminal offenses. Attention is focused on the implementation of the best world experience into national practice in regulating the activities of joint investigation teams as a special form of international cooperation during the investigation of corruption criminal offenses. General scientific and special legal methods are used, and a comprehensive approach is applied. The presented material is a novelty in the field of theoretical, methodological and praxeological research, since the activities of joint investigation teams require analysis under modern conditions of development of criminal procedural law and forensic innovations. The aspects of interaction of joint investigation teams with representatives of anti-corruption activities in Ukraine outlined in the article, as well as foreign experience of international cooperation during the investigation of corruption criminal offenses, have practical significance, given the high level of transnational crime.

Keywords: international cooperation; law enforcement agencies; international organizations; corruption; transnational crime.